

KUTSESTANDARD

Keraamik, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Keraamik, tase 5	5

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Saviesemete treimine	Keraamik, tase 5 Saviesemete treimine
Kipsvormiga paljundamine	Keraamik, tase 5 Kipsvormiga paljundamine

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Keraamik, tase 5 valmistab kavandite, tööjuhiste või esemete järgi kvaliteetseid ja esteetilisi keraamilisi esemeid, kasutades traditsioonilisi ja kaasaegseid tehnikaid ning töövõtteid. 5. taseme keraamik kavandab, valmistab, viimistleb, põletab, glasuurib ja dekoreerib keraamilisi esemeid, tegutsedes ettevõtjana turundab oma toodangut ning osutab teenuseid. Ta vastutab enda ja teiste töötajate töötulemuste eest. Ta juhendab kaastöötajate või praktikantide tegevust ning teeb koostööd erinevate spetsialistidega. Keraamiku töökoormus võib jaotuda ebaühtlaselt, vajadusel tuleb olla valmis hooajatööks ja töötamiseks puhkepäevadel. Töö võib olla füüsiliselt pingutav, sundasendit nõudev ja kiire tempoga. Ta puutub kokku niiskuse, tolmu ja kemikaalidega, mis võivad põhjustada ohtu tervisele (allergia, silikoos vms), mistõttu tuleb kasutada isikukaitsevahendeid ning järgida tööohutusnõudeid. Lisaks 5. taseme keraamikule on kutsealal ka keraamik, tase 4, kelle põhiline töö on keraamikaesemete valmistamine ja oma valmistatud esemetelt tulu teenimine.
A.2 Tööosad
A.2.1 Keraamikaesemete valmistamine A.2.2 Ettevõtlus A.2.3 Juhendamine
Spetsialiseerumisega seotud tööosad
Saviesemete treimine A.2.4 Saviesemete treimine Kipsvormiga paljundamine A.2.5 Kipsvormiga paljundamine
A.3 Kutsealane ettevalmistus
5. taseme keraamikuna töötavad inimesed, kelle kutseoskused on omandatud praktilise töö ja erialaste täiendkoolituste käigus.

A.4 Enamlevinud ametinimetused

Keraamik.

A.6 Tulevikuoskused

Oskus rakendada digipädevusi, et valmistada mudeleid või kipsvorme kihtlisandustehnoloogia abil ning kasutada 3D-saviprintimistehnikat.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Kutse moodustub üldoskustest ja kohustuslikest kompetentsidest. Kutse taotlemisel on nõutav üldoskuste ja kõikide kompetentside ja vähemalt ühe spetsialiseerumisega seotud kompetentsi tõendamine.

B.2 Keraamik, tase 5 üldoskused

Tegevusnäitajad:

1. järgib oma tegevuses käsitöölise kutse-eetika nõudeid (Lisa 1); hoiab ja säilitab kultuuripärandit;
2. järgib oma tööga seotud õigusakte, sh autorikaitse seadust ja tarbijakaitse seadust;
3. tegutseb vastutustundlikult ja eesmärgipäraselt, arvestades töötervishoiu, keskkonnahoiu ja tööohutuse reegleid; kasutab vastavalt vajadusele isikukaitsevahendeid;
4. reageerib kiiresti tööprotsessis tekkinud eriolukordadele;
5. kohandub meeskonnaga, tajub oma rolli meeskonnas, järgib kokkuleppeid; vajadusel lahendab keerulisi suhtlussituatsioone;
6. valib sihtgrupile vastava suhtlemisviisi; esitab teabe selgelt, loogiliselt ja sihtgrupile mõistetavalt;
7. säilitab ja arendab oma kutseoskusi; hoiab end kursis tehnoloogiliste muutustega ja erialase terminoloogiaga; jagab ja vahetab erialast informatsiooni, ka võõrkeeles;
8. kasutab oma töös eesti keelt tasemel B1 (Lisa 2);
9. kasutab infotehnoloogilisi vahendeid iseseisva kasutaja tasemel, v.a osaoskused sisuloome, ohutus ja probleemilahendus, mida kasutab algtasemel kasutaja tasemel (Lisa 3).

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.3.1 Keraamikaesemete valmistamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. kavandab keraamilise eseme, arvestades kompositsiooni ja värvusõpetuse põhimõtetega; koostab mõõtkavas tööjoonise, arvestades seejuures savi kahanemisprotsendiga; vajadusel arvutab eseme mahutavuse; loeb etteantud kavandeid ja tööjooniseid;
2. valib kavandist ja eseme otstarbest lähtuvalt sobiva valmistusviisi; valib savimassi ja sellele sobiva põletustemperatuuri; valmistab tootenäidise.
3. arvutab enda ja meeskonna tööks kuluva aja, arvestades eseme valmimise tähtaega; planeerib tööde järjekorra; seab valmistusprotsessist lähtudes sisse ohutu ja käepärase töökoha ning hoiab selle korras ja puhtana; valib ja hangib keraamiliste esemete tegemiseks vajalikud materjalid ja tarvikud, arvestades materjalikulu; valmistab ette materjalid vastavalt eseme valmistusviisile;
4. kombineerib erinevaid tehnikaid vastavalt kavandile; vajadusel kaasab teiste erialade spetsialiste (tootedisainer, klaasimeister, sepp jt);
5. kuivatab saviesemed põletuskõlblikuks, vältides praaki;
6. viimistleb eseme, arvestades eseme valmistamisel kasutatud tehnikat, materjali eripära ja eseme otstarvet; vajadusel kaunistab esemeid;
7. hindab esemete valmisolekut põletuseks ja valib sobiva põletusrežiimi; valib juhtimispuuldil põletuseks sobiva programmi ja muudab vajadusel põletusrežiimi; pakib esemed elektrihaaju nii ette- kui glasuurpõletuseks, arvestades

põletuse eripära; kasutab ahju inventari kaitsvaid vahendeid; vajadusel korrastab inventari vastavalt kahjustuse iseloomule;

8. valib esemele sobiliku glasuuri ja glasuurimisviisi, arvestades eseme kasutusotstarvet; puhastab esemed tolmust enne glasuurimist; valmistab ette glasuurid, vajadusel sõelub või peenestab glasuuri; muudab vajadusel glasuuri värvi ja sulavust; glasuurib eseme sisse kastes, üle valades, pintseldades või pritsides;

9. puhastab ja lihviv valmis keraamilise eseme põhja, kontrollib eseme veepidavust ja stabiilsust; pakendab eseme transpordiks;

10. hoiustab materjalid nõuetekohaselt; kogub materjalijäägid liigiti ja töötleb sobivad jäägid taaskasutatavaks, järgides säästliku materjalikasutuse põhimõtteid; puhastab töövahendid ja seadmed pärast kasutamist;

11. dokumenteerib esemete valmistamise tööprotsessi esemete kordusvalmistamiseks, kvaliteedi hindamiseks ja kogemuse talletamiseks; tunneb ära eseme valmistamisel tekkinud vead ja nende põhjused, väldib neid; analüüsib tööprotsessis tekkinud probleeme ja ennetab neid.

B.3.2 Ettevõtlus	EKR tase 5
-------------------------	-------------------

Tegevusnäitajad:

1. hindab tegutsemise eesmärgist lähtuvalt ettevõtluse võimalusi; valib talle sobiva ettevõtlusvormi; korraldab ettevõtte tegevust, arvestades kutsealast teavet ja õigusakte ning lähtudes väikeettevõtte juhtimise põhitõdedest; planeerib oma töö; teeb koostööd erinevate partneritega, sh võrgustikega, jälgides tegutsemise tõhusust; hoiab end kursis majanduses toimuvate muutustega ja konkurentide tegevusega, rakendades loovalt tekkinud võimalusi;
2. nõustab tellijat ja koostööpartnerit sobiva materjali, tehnoloogia ja kompositsiooni valimisel oma pädevuse piires;
3. turuseisust lähtuvalt leiab oma tootele ja/või teenusele sobiva sihtgrupi; kujundab sihtgrupist lähtudes toote ja/või teenuse, arvestades vajadust ja nõudlust uute toodete järele;
4. leiab oma tootele ja teenusele sobivaima teostusviisi, lähtudes sihtgrupist, logistikast, tasuvusest ja tootmisbaasist; kujundab toote ja/või teenuse hinna; korraldab toote pakendamise, vajadusel koostab kasutus- ja hooldusjuhendi; analüüsib klientide tagasisidet eesmärgiga hinnata tooteuuenduse või uue toote arendamise vajadusi;
5. organiseerib oma toodete ja/või teenuste reklaami ning müügi, kasutades erinevaid kanaleid lähtuvalt nõudlusest, tasuvusest jm; kasutab sidusvaldkondade ja rahvusvahelise koostöö võimalusi müügi edendamisel.

B.3.3 Juhendamine	EKR tase 5
--------------------------	-------------------

Tegevusnäitajad:

1. korraldab juhendamise, sh koostab tegevuskava, lähtudes töö eesmärgist, juhendatava(te) võimetest ja olemasolevatest oskustest;
2. juhendab ja nõustab kolleege, pakub tuge tekkinud probleemide ja küsimuste lahendamisel; aitab tõsta juhendatava(te) töö kvaliteeti, õpetades vajalikke ja kasulikke töövõtteid, andes soovitusi tööga paremaks toimetulekuks;
3. jälgib juhendatava(te) töö kvaliteeti ja kehtestatud nõuetest kinnipidamist, analüüsib ja hindab koos juhendatavaga tema toimetulekut tööülesannetega ja suhtumist töösse;
4. annab juhendatavale selgesõnaliselt ja õigeaegselt tagasisidet tema tegevuse kohta, märkab edusamme ja tunnustab.
5. koostab lihtsamaid õppematerjale ja tööjuhiseid.

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENTSID

Kutse taotlemisel on nõutav vähemalt ühe spetsialiseerumisega seotud kompetentsi tõendamine

Saviesemete treimine	
-----------------------------	--

B.3.4 Saviesemete treimine	EKR tase 5
-----------------------------------	-------------------

Tegevusnäitajad:

1. treib kuni 30 cm kõrgusi esemeid (nt vaas, kann);
2. treib kuni 30 cm läbimõõduga esemeid (nt kõrgem, madalam kauss);
3. deformeerib treitud eseme (nt ovaalne nõu, kandiline ahjunõu, võitoos), valmistab sellele sobiva põhja;
4. vormib treiesemele nn lüpstud sanga;
5. liidab omavahel mitu treitud vormi üheks kõrgeks esemeks (nt kõrge vaas);
6. treib teekannu osad ja liidab need;

7. vormib treitud esemele sobiva põhja ja ülemise ääre, arvestades eseme terviklikkust ja kompositsiooni.

Kipsvormiga paljundamine

B.3.5 Kipsvormiga paljundamine

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. valmistab mudeli;
2. valmistab kipsist vähemalt kolmeosalise valuvormi (põhjaklotsiga);
3. paljundab kipsist mudeli abil valuvorme;
4. valmistab ja reguleerib valumassi;
5. valab ja viimistleb esemed.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-09112022-1.3/5k
2. Kutsestandardi koostajad	Karin Kalman, OÜ Studiokeraamika Kersti Laanmaa, OÜ Brendor Maret Lehis, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit Margit Mald, OÜ Haeska Keraamika Maarika Saarelaht, MTÜ Sajam Margit Terasmees, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	26
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	09.11.2022
6. Kutsestandard kehtib kuni	08.11.2027
7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7314 Savi- ja portselanimeistrid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5

C.2 Kutsenimetus võõrkeeles

Inglise keeles	Ceramist, EstQF Level 5
----------------	-------------------------

C.3 Lisad

Lisa 1 [Käsitöölise kutse-eetika](#)

Lisa 2 [Keelte oskustasemete kirjeldused](#)

Lisa 3 [Digipädevuste enesehindamise skaala](#)